

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

**PROKURORŲ ETIKOS KOMISIJOS
IŠVADA
DĖL PROKURORO J. L. VEIKSMŲ**

2019 m. gegužės 27 d. Nr. 1.6-6
Vilnius

Prokurorų etikos komisija (toliau – Komisija), dalyvaujant Komisijos nariams Antanui Stepučinskui (atliekantis Komisijos pirmininko pareigas), Vaidotui Beniušiui, Editai Gruodytei, Agnei Stankevičiūtei, Irmai Zaikienei, Aistei Žilinskienei, sekretoriaujant Gintarei Bliujienei (Komisijos sekretorė), išnagrinėjusi advokato G. D. skundą dėl prokuroro J. L. neetiško elgesio,

n u s t a t ė:

1. Į Komisiją kreipėsi advokatas G. D. (toliau – ir pareiškėjas), nurodydamas, kad prokuroras J. L. 2019-02-04 Vilniaus apygardos teisme vykusio teisiamojo posėdžio metu palaikydamas valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje Nr. galimai pažeidė Prokurorų etikos kodekso nuostatas. Pareiškėjas nurodė, kad prokuroras minėtos bylos nagrinėjimo metu sąmoningai paviešino su nagrinėjama byla nesusijusias vieno iš kaltinamųjų, E. M., privataus gyvenimo aplinkybes. Prokuroras teisme viešai paskelbė, kad Lietuvos Respublikos finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba informavo Lietuvos Respublikos specialiujų tyrimų tarnybą apie tarp R. K. ir E. M. 2018 m. gruodį sudarytą įtartiną sandorį, kuriuo R. K. E. M. atliko bankinį 10 000,00 Eur mokėjimą. Prokuroras taip pat nurodė, kad už šiuos pinigus E. M. apmokėjo advokato paslaugas advokatų kontorai, taip pat dalį jų panaudojo rinkimų į miesto mero postą reikalams – sumokėjo užstatą Vyriausiajai rinkimų komisijai, pinigus leido baruose, sumokėjo senas skolas, leido vandens parke. Prokuroras, prieš pradėdamas teismo posėdį, teismo posėdžių salėje susirinkus būriui žurnalistų ir korespondentų iš įvairių žiniasklaidos priemonių, demonstratyviai skaitydamas E. M. banko sąskaitos išklotinę nurodė, jog dalį minėtos sumos E. M. skyrė skolų grąžinimui bei „sėdėjimui baruose, „Vichy“ vandens parke, dalį pinigų išsiimdavo grynais.“ Pareiškėjas sutinka, kad prokuroras galėjo pateikti duomenis apie 10 000 Eur pavedimą kardomosios priemonės pažeidimo aspektu, tačiau neturėjo teisės, juolab, pašiepdamas, komentuoti, kam ši pinigų suma išleista.

Pareiškėjo manymu, prokuroras pažeidė šiuos prokurorų etikos principus:

- **padorumo** – prokuroras privalo iš anksto nežadėti jokių sprendimų, elgtis sąžiningai ir padoriai, savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją, neatidėliojant pripažinti, atsiprašyti ir ištaisyti padarytas klaidas, taip pat nešmeižti kitų, neskleisti gandų ir paskalų.

- **nešališkumo** – prokuroras privalo elgtis santūriai ir objektyviai bendraudamas su žiniasklaidos atstovais, politikais bei teisinio proceso dalyviais, vengti familiarumo. Prokuroro elgesys nebuvo santūrus, nes, sprendžiant iš tono ir konkludentinių veiksmų, akivaizdu, jog buvo siekiama sudaryti įspūdį susirinkusiems žurnalistams, kad ši informacija būtų išplatinta ir sukeltų ažiotažą visuomenėje.

- **konfidencialumo** – prokuroras privalo neskelbti be teisinio ir moralinio pagrindo teismo nagrinėjimo, ikiteisminio tyrimo ar prokuroro atlikto patikrinimo duomenų visuomenei arba suinteresuotiems asmenims.

- **atsakomybės** – prokuroras privalo vengti tarnybos ir ne tarnybos metu žodžiais arba savo elgesiu paniekinti ar žeminti prokuroro, kaip valstybės pareigūno, ir prokuratūros, kaip valstybės institucijos, vardą.

Pareiškėjo manymu, jo nurodytos aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog visų paminėtų Etikos kodekso principų pažeidimų visetas sąlygoja prokuroro, tiek kaip valstybės pareigūno, tiek kaip valstybės institucijos, vardo pažeminimą. Teisinė valstybė negali toleruoti tokio valstybės pareigūnų elgesio, nes tai ne tik prisidėtų prie ydingos profesinės etikos formavimo, bet ir prie visuomenės nepasitikėjimo valdžios institucijomis, jų pareigūnais ir teisingumu apskritai.

Apibendrinamas aprašytą situaciją, pareiškėjas nurodė, kad prokuroras J. L. pažeidė Prokurorų etikos kodekso 5.2.1, 5.2.2, 5.3.2, 5.6.2, 5.9.1 punktus, todėl turėtų būti traukiamas drausminėn atsakomybėn.

2. Tiriant gautą pareiškimą dėl prokuroro J. L. padaryto galimo prokurorų etikos pažeidimo, susipažinta su 2019-02-04 teisiamojo posėdžio protokolo išrašu. Išrašė nurodyta: „Prokuroras: pakartosiu dar kartą, įtartinos operacijos duomenys būtų tokie, t. y. 2018-12-12 E. M. gavo 10 000 eurų mokėjimą iš R. K., t. y. mokėjimo detalės: paskola 2018-12-12. Ši operacija traktuojama kaip įtartina. Kartu su šiais duomenimis yra pateiktas išrašas iš E. M. banko sąskaitos, iš kurios matyti, kad 2018-12-12 asmuo R. K. pervėdė 10 000 eurų į E. M. sąskaitą. Už šiuos pinigus E. M. apmokėjo advokato paslaugas, t. y. 4000 eurų. Už šiuos pinigus E. M. realizavo savo politines tam tikras ambicijas, t. y. 926 eurus įmokėjo kaip užstatą į VRK sąskaitą, kaip už rinkimų užstatą už išsikėlimą į savivaldybės tarybos narius, t. y. merus, taip pat už šiuos pinigus apmokėjo pradelstus mokėjimus, tenkino kitus savo kasdieninius buitinius poreikius. <...> Tai pranešu teismui apie tokį faktą. Priminčiau tiek E. M., tiek R. K., kad paskirtose kardomosiose priemonėse viena iš sąlygų yra draudimas tiek tiesiogiai, tiek per tarpininkus bendrauti vienas su kitu. Informuoju apie bylai reikšmingą faktą, kad vienas kaltinamasis finansuoja kitą kaltinamąjį, kuris, kaip matyti iš pateiktų dokumentų, iš R. K. pervestus pinigus, vaizdžiai tariant, leidžia sau gyventi, o taip pat tenkinti ir būtiniausius poreikius. Norėčiau šiuos duomenis pateikti, informuoti teismą apie šį faktą, o taip pat atkreipti dėmesį, kad yra užfiksuotas aiškus kardomųjų priemonių sąlygų pažeidimų faktas. Kadangi šiandien posėdis suplanuotas visai dienai, tai iš to išplaukiantys mano kiti paprašymai, norėdamas pasinaudoti teise, juos norėsiu pareikšti po liudytojų apklausos, t. y. šios dienos posėdžio antroje pusėje.“

Apklausus liudytoją, kolegijos pirmininkė suteikė žodį prokurorui dėl posėdžio pradžioje pareikšto prašymo. „Prokuroras: dar kartą atsiprašau, kad taip ekstraordinariai, bet manau, kad informacija yra svarbi, teismui turi būti pateikiama, tai dar kartą jos turinį pagarsinčiau. Noriu teismui pateikti banko pranešimą apie įtartiną operaciją su pinigais, išrašą iš M. banko sąskaitos, iš jo matyti, kad 2018-12-12 R. K. E. M. pervėdė 10 000 eurų, kuriuos E. M. dalį, 4000, panaudojo apmokėdamas už teisinę paslaugą advokatų kontorai, 926,70 eurų įmokėjo 2018-12-17 Lietuvos Respublikos VRK kaip rinkimų užstatą už išsikėlimą į savivaldybės tarybos narius miesto savivaldybėje. Kitus panaudojo skolų grąžinimui, nusiimdavo grynais, o taip pat ir savo kasdienėms reikmėms, kaip matyti, pasisėdėjimai baruose, „Vichy“ vandens parke ir t. t., ir panašiai. Taip pat noriu pateikti teismui 2018-12-12 rašytinę sutartį, sudarytą tarp R. K. ir E. M. <...> Šią informaciją pateikiu teismui, prašau ją pridėti prie bylos medžiagos, pagal ją apklausti kaltinamuosius, na o po to, kadangi, mano nuomone, yra aiškus kardomųjų priemonių tiek vieno, tiek kito kaltinamųjų pažeidimo faktas, aš pateiksiu kitus paprašymus, susijusius su šiais dokumentais.“

„Prokuroras: reflektuodamas noriu pasakyti, kad šie duomenys, mano nuomone, aiškiai patvirtina ne ką kitą, o dviejų kaltinamųjų, kuriems yra uždrausta tiek tiesiogiai, tiek per kitus asmenis bendrauti. Taip pat šie duomenys patvirtina, kad byloje yra atsiradęs BPK 122 straipsnio 3 dalies 1 punkte numatytas pagrindas dėl kardomųjų priemonių – suėmimo – galbūt skyrimo. Jis apibūdinamas kaip vieno kaltinamojo poveikis kitam kaltinamajam. Šie duomenys sudaro pagrindą teigti, kad vienas kaltinamasis, kuris yra finansiškai, kaip viešai teigiama, galbūt labiau finansiškai nusisekęs, finansuoja kitą kaltinamąjį šioje byloje, kuris yra galbūt mažiau finansiškai nusisekęs. Atkreipiu dėmesį, kad tiek vienam, tiek kitam kaltinimui yra tarpusavyje susiję, vienas kaltinamas kyšio priėmimu iš pirmojo, o pirmasis kaltinamas kyšio davimu antrajam. Tai tokia situacija yra, turint pagrindą manyti, kad iškilo pagrindas svarstyti dėl kardomųjų priemonių pažeidimo faktą, o jį konstatavus, svarstyti ką daryti toliau.“

3. Vilniaus apygardos teismas Komisijai pateikė 2019-02-04 teismo posėdžio garso įrašą ir jis buvo išklaustas Komisijos posėdžio metu. Be to, Vilniaus apygardos teismas 2019-02-06 nutartimi šioje byloje išsprendė prokuroro J. L. nušalinimo klausimą. Advokatas S. S. prašė nušalinti prokurorą iš esmės dėl tų pačių pagrindų, kurie nurodyti ir pareiškėjo skunde Komisijai, t. y. kad prokuroras J. L. baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu pateikė informaciją apie kaltinamųjų R. K. ir E. M. privatų gyvenimą bei apie E. M. finansines operacijas. Teismas atmetė prašymą nušalinti prokurorą J. L. šioje byloje nurodydamas, kad nors prokuroras posėdžio metu gana emociškai pateikė aptartą informaciją apie galimus E. M. ir R. K. ryšius, tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, tai nėra pakankamas pagrindas jo nušalinimui. Teismo manymu, nors gynyba ypač akcentavo tai, jog buvo nepagrįstai atskleisti duomenys apie E. M. privatų gyvenimą, t. y. apie jo išlaidas, tačiau teisėjų kolegija pažymėjo, jog ant pateiktų dokumentų nėra jokių slaptumo žymų ar kažkokių kitų požymių, kurie teismui neleistų šių duomenų pridėti.

4. Prokuroras J. L. Komisijai raštu paaiškino, kad jis palaiko valstybinį kaltinimą Vilniaus apygardos teisme nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje Nr. , kurioje kaltinamaisiais dėl korupcinių nusikaltimų pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 225, 226, 227 ir kitus straipsnius yra patraukti R. K., E. M., V. G., Š. G., G. S. ir juridiniai asmenys UAB , taip pat politinės partijos Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis ir Darbo partija. Kaltinamiesiems šioje byloje E. M. ir R. K. paskirtose kardomosiose priemonėse rašytiniuose pasižadėjimuose neišvykti yra draudimas bendrauti vienam su kitu tiek tiesiogiai, tiek per trečiuosius asmenis, tiek panaudojant bet kokias ryšio priemones. Prokuroras iš Specialiųjų tyrimų tarnybos 2019-01-31 gavo raštą, kuriuo buvo pateikti tokie Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Pinigų plovimo prevencijos valdybos duomenys:

1) AB „Luminor bank“ 2019-01-22 pranešimas apie įtartiną operaciją su pinigais, nurodant, kad 2018-12-12 E. M. į „Luminor banke“ esančią savo sąskaitą gavo 10 000 eurų mokėjimą iš R. K. sąskaitos, esančios SEB banke. Mokėjimo detalės – paskola pagal 2018-12-12 paskolos sutartį. Įtartinumo kriterijus 2.10 – klientas atlieka pinigines operacijas ar sudaro sandorius be aiškaus ekonominio pagrindo;

2) AB „Luminor bank“ esančios E. M. sąskaitos išrašas nuo 2018-12-04 iki 2019-01-21.

3) 2018-12-12 Vilniuje sudaryta paskolos sutartis, kurioje nurodyta, jog nuo 2018 m. gruodžio 12 d. iki 2019 m. gruodžio 12 d. imtinai R. K. už 3 procentų palūkanas skolina E. M. 10 000 eurų.

Prokuroro nuomone, šie dokumentai patvirtino, jog kaltinamieji E. M. ir R. K. pažeidė kardomąją priemonę – draudimą bendrauti tarpusavyje ir per kitus asmenis, todėl 2019-02-04 teisiamajame posėdyje jis šiuos dokumentus pateikė bylą nagrinėjančiam teismui, informuodamas apie kardomųjų priemonių pažeidimą, ir išvardijo tai pagrindžiančių dokumentų pavadinimus bei trumpai paaiškino jų esmę. Apklausus liudytoją, teisėjų kolegijos pirmininkės prašymu šiuos dokumentus teismo posėdžio metu jis paskelbė detalčiai, apibūdindamas kiekvieną dokumentą, išvardydamas visus rekvizitus ir jų turinį. Taip paskelbė ir AB „Luminor bank“ esančios E. M. sąskaitos išrašą nuo 2018-12-04 iki 2019-01-21, nurodydamas, kad 2018-12-12 į šią sąskaitą mokėtojas R. K. iš SEB esančios sąskaitos pervedė 10 000 eurų. Mokėjimo paskirtis – paskola pagal 2018 m. gruodžio 12 d. paskolos sutartį. Gavus šį mokėjimą, 2018-12-17 iš E. M. sąskaitos buvo pervesta 926,70 eurų, mokėjimo paskirtis – Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija, rinkimų užstatas už išsikėlimą į savivaldybės tarybos narius merus, E. M., m. sav.; 2018-12-14, 2018-12-18, 2018-12-20, 2018-12-21 ir 2018-12-27 iš E. M. sąskaitos buvo pervesta bendra 4000 eurų suma advokatų kontorai, mokėjimo paskirtis – už teisinę paslaugas; nuo 2018-12-12 iki 2019-01-21 likusi dalis lėšų E. M. buvo išleista kitiems tikslams: pradelstiems mokėjimams padengti, automobilio nuomai, išlaidoms baruose, „Vichy“ pramogų parke ir kitoms kasdienėms išlaidoms.

Prokuroro manymu, šie duomenys patvirtino šiuos, jo, kaip valstybinį kaltinimą palaikančio prokuroro, nuomone, svarbius bylos nagrinėjimui faktus:

1) kad kaltinamasis R. K. iš anksto tarėsi finansuoti ir finansavo kitą kaltinamąjį toje pačioje byloje, t. y. E. M., kuris už pervestas lėšas tenkino savo asmeninius kasdienius poreikius, taip pat

padengia šios baudžiamosios bylos teisinės išlaidas ir išlaidas, susijusias su dalyvavimu politinėje veikloje – mero rinkimuose;

2) kad šiuo metu E. M. yra materialiai priklausomas nuo kito kaltinamojo, t. y. R. K., iš kurio pagal abiem jiems pateiktus kaltinimus yra gavęs kyšių;

3) kad kaltinamojo R. K. teisinė padėtis toje pačioje byloje priklauso nuo E. M. parodymų apie jo vaidmenį jam inkriminuotuose nusikaltimuose.

Paskelbęs šių dokumentų, pagrindžiančių jo teiginį, kad kaltinamieji E. M. ir R. K. pažeidė kardomųjų priemonių sąlygas, turinį, prokuroras paprašė teismo sugriežtinti kardomąsias priemones. Teismas 2019-02-06 posėdyje informavo, kad visus pateiktus dokumentus pridėjo prie bylos.

Paaiškinime prokuroras atkreipė dėmesį, kad Komisijos nagrinėjamame skunde minimi duomenys buvo paskelbti ne bet kur ir ne bet kam, o teisiamojo posėdžio metu, jam vykdant valstybinį kaltinimą palaikančio prokuroro pareigas ir siekiant tik procesinių, o ne kokių nors kitų tikslų. Byloje negali būti įrodymų, kurių turinio nežino kita šalis, todėl įrodymų turinys privalo būti paskelbtas teismo posėdžio metu. Tai padarius laikoma, jog įrodymai yra išnagrinėti teisiamajame posėdyje. Teismas savo nuosprendį gali grįsti tik tokiais įrodymais, kurie yra išnagrinėti (Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 301 straipsnio 1 dalis).

Visi Komisijos nagrinėjamame skunde minimi duomenys teisme buvo paskelbti kiek galima tiksliau, nieko nuo savęs nepridedant ir tik tiek, kiek yra reikalinga. Prokuroro manymu, pateikdamas šiuos duomenis jis laikėsi prokurorų etikos normų, savo nuomonę dėl jų grindė taisyklinga lietuvių kalba, teisiniais terminais, nieko neįžeisdamas, tai padarė tik teismui leidus ir paraginus. Žiniasklaidos dalyvavimas viešame teismo posėdyje negali riboti prokuroro veiklos palaikant valstybinį kaltinimą, todėl prokuroras, palaikydamas valstybinį kaltinimą, neturėtų elgtis kitaip nei įprastai. Be to, kitų posėdžių metu taip buvo įvardyta ir žiniasklaidos paskelbta pakankamai jautrios informacijos, tačiau iki šiol niekas nekėlė tokių duomenų paskelbimo teisėtumo klausimo.

Prokuroro nuomone, tai eilinis bandymas pašalinti jį, kaip valstybinį kaltinimą palaikantį prokurorą, iš bylos. Per šį laikotarpį kaltinamieji ir jų gynėjai jį, kaip prokurorą, šioje byloje nesėkmingai bandė nušalinti 7 kartus (4 kartus ikiteisminio tyrimo metu ir 3 kartus (2018-05-16, 2019-02-04 ir 2019-02-06) bylą nagrinėjant teisme); 5 kartus nesėkmingai bandė patraukti tarnybinę atsakomybę; kelis kartus kreipėsi dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo; buvo patraukę civilinę atsakomybę.

5. Prokuroras 2019-03-26 pateikė papildomus duomenis – 2019-03-26 Lietuvos apeliacinio teismo nutartis, kuriomis atmesti prokuroro skundai dėl kardomųjų priemonių pakeitimo ir atsisakyta skirti kardomąją priemonę – suėmimą – R. K. ir kardomąją priemonę – namų areštą – E. M., nurodydamas, kad šiose nutartyse išvardyti tie patys duomenys, kurių paskelbimą pareiškėjas G. D. nurodo kaip galimai pažeidžiantį prokuroro etiką.

6. Prokuroras J. L. tarnybą prokuratūroje pradėjo 1993 m.; ne kartą skatintas, tarnybinių nuobaudų neturi. Komisijai pateiktoje generalinio prokuroro pavaduotojo pasirašytoje charakteristikoje prokuroras J. L. vertinamas teigiamai.

7. Atvykęs į 2019-04-29 Komisijos posėdį, prokuroras J. L. paprašė pridėti papildomus dokumentus: 2019-02-04 teisiamojo posėdžio protokolo išrašą; 2019-02-06 teisiamojo posėdžio protokolo išrašą; 2019-02-18 nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pagal 2019-02-06 kaltinamojo E. M. prašymą dėl prokuroro veiksmų 2019-02-04 posėdžio metu pateikiant Specialiųjų tyrimų tarnybos duomenis, susijusius su R. K. ir E. M. sandoriais; 2019-02-22 išvadą dėl tarnybinio patikrinimo tikslingumo Nr. 17.9-3093.

Prokuroras nurodė, kad palaiko savo rašytiniame paaiškinime išdėstytą poziciją. Atsakydamas į Komisijos nario klausimą, kodėl buvo būtina detalčiai nurodyti konkrečias E. M. išlaidas, J. L. paaiškino, jog šiomis detalėmis norėjo atskleisti, kad vienas kaltinamasis yra tokioje finansinėje padėtyje, kad kitas kaltinamasis „jį perka pilnai“ ir pirmasis iš tų pinigų ne tik tenkina fundamentalius poreikius (teisinės išlaidos, dalyvavimas rinkimuose), bet jis iš jo pinigų ir gyvena. Prokuroro manymu, tai yra akivaizdus įrodymas, kad tuo vienas kaltinamasis, nuo kurio

parodymų priklauso kitas kaltinamasis, gali būti taip stipriai veikiamas pastarojo, kad už pinigus, kurie paskolinti pažeidžiant kardomasias priemones, tenkina net ir kasdienes pragyvenimo išlaidas. Prokuroras nurodė, kad tie duomenys, kurie buvo paminėti, nėra jo sugalvoti, jie yra iš teismui pateikto E. M. banko sąskaitos išrašo. Todėl, teismui paprašius, ir buvo paskelbtos banko išrašė esančios išlaidos ir jos detalizuotos.

8. Generalinėje prokuratūroje 2019-02-08 buvo gautas E. M. 2019-02-06 prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal BK 168 straipsnio 1 dalį dėl neteisėto informacijos apie asmens privatų gyvenimą atskleidimo ir inicijuoti tarnybinį patikrinimą prokuroro J. L. atžvilgiu dėl šių veiksmų bei paskirti tarnybinę nuobaudą.

Pareiškėjas nurodė, kad 2019-02-04 Vilniaus apygardos teisme nagrinėjant baudžiamąją bylą Nr. valstybinį kaltinimą palaikantis prokuroras J. L. viešame teismo posėdyje ne tik paviešino informaciją, kad E. M. pasiskolino pinigų iš R. K., bet atskleidė ir paskelbė E. M. banko sąskaitos įrašė esančią informaciją apie jo atliktus mokėjimus gavus minėtą paskolą, t. y. prokuroras teismo posėdžio metu paviešino, kokie mokėjimai ir kam buvo atlikti. Pareiškėjo manymu, tokiais veiksmais prokuroras J. L. galimai padarė BK 168 straipsnio 1 dalyje numatytą nusikalstamą veiką, būtent, be pareiškėjo sutikimo, viešai, viešame teismo posėdyje, jame dalyvaujant daugybei žiniasklaidos atstovų, paskelbė savo einamų pareigų pagrindu sužinotą informaciją apie pareiškėjo E. M. privatų gyvenimą. Dėl tokių prokuroro J. L. veiksmų pareiškėjui buvo padaryta didelė neturtinė žala. Remdamasis šiais argumentais, pareiškėjas prašo pradėti ikiteisminį tyrimą dėl neteisėto informacijos apie asmens privatų gyvenimą atskleidimo pagal BK 168 straipsnio 1 dalį.

9. Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento prokuroras 2019-02-18 priėmė nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Sprendimas motyvuojamas tuo, jog nustatytos aplinkybės leidžia pagrįstai konstatuoti, kad prokuroras J. L. pareiškėjo nagrinėjamame prašyme paminėtą, kitos teisėsaugos institucijos teisėtai gautą ir prokurorui teisėtai perduotą informaciją viešame teismo posėdyje pateikė teismui ir jos turinį paskelbė teismo posėdyje turėdamas teisėtą pagrindą ir tikslą, t. y. minėtus veiksmus atliko vykdydamas valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje palaikančio prokuroro pareigą informuoti teismą apie reikšmingus ir svarbius bylos nagrinėjimui naujus duomenis, susijusius su teisme nagrinėjama baudžiamąja byla, išimtinai siekdamas tik pagrįsti savo, kaip valstybinį kaltinimą palaikančio baudžiamojoje byloje prokuroro, teiginius apie tai, kad du kaltinamieji galimai pažeidė jiems paskirtų kardomųjų priemonių sąlygas ir yra pagrindas svarstyti klausimą dėl kardomųjų priemonių pažeidimo, o ne siekdamas tyčia viešai paskleisti gautą informaciją apie pareiškėją kitiems asmenis. Tokie prokuroro J. L. veiksmai, atlikti vykdamas tarnybines funkcijas bei savo, kaip prokuroro, palaikančio valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje, pareigą, negali būti vertinami kaip neteisėtas informacijos apie asmens privatų gyvenimą paskelbimas ar panaudojimas BK 168 straipsnio 1 dalyje numatytos nusikalstamos veikos požymių prasme.

10. 2019-02-22 surašyta išvada dėl tarnybinio patikrinimo dėl prokuroro J. L. veiksmų tikslingumo, siūlant generaliniam prokurorui nepradėti tarnybinio patikrinimo pagal E. M. 2019-02-06 prašymą, nustačius, kad prokuroro J. L. veiksmai, atlikti vykdamas tarnybines funkcijas ir prokuroro, palaikančio valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje, pareigas, negali būti vertinami kaip neteisėtas informacijos apie asmens privatų gyvenimą paskelbimas ar panaudojimas. Prokuroro J. L. veiksmuose nenustatyta BPK, Prokuratūros įstatymo ar kitų teisės aktų pažeidimų, todėl pradėti tarnybinį patikrinimą nėra pagrindo.

11. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 39¹ straipsnis numato, kad prokurorai tarnybos ir ne tarnybos metu turi laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų ir Prokurorų etikos kodekso. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2004 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. I-68 patvirtintas Lietuvos Respublikos prokurorų etikos kodeksas (2012 m. sausio 9 d. redakcija) (toliau – ir Kodeksas), reglamentuojantis prokurorų elgesio bei profesinės etikos (veiklos) principus ir normas, kurių prokurorai turi laikytis tarnybos ir ne tarnybos metu, nustato, kad asmuo, paskirtas į prokuroro pareigas, savarankiškai ir sąmoningai pasiryžta tarnauti žmonėms ir teisingumui, pripažįsta šio kodekso normas ir privalomus etikos principus. Kodekso 5 punkte įtvirtintas padorumo principas reikalauja iš anksto nežadėti jokių sprendimų, elgtis

sąžiningai ir padoriai, savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją, neatidėliojant pripažinti, atsiprašyti ir ištaisyti padarytas klaidas (5.2.1 p.), nešmeižti kitų, neskleisti gandų ir paskalų, be reikalo nekritikuoti kolegų, tarpusavio bendravimą grįsti mandagumu ir tolerancija (5.2.2 p.). Kodekso 5.3.2 punkte apibrėžtas nešališkumo principas numato, jog prokuroras privalo elgtis santūriai ir objektyviai bendraudamas su žiniasklaidos atstovais, politikais bei teisinio proceso dalyviais, vengti familiarumo. Pagal Kodekso 5.6.2 punktą prokuroras privalo neskelbti be teisinio ir moralinio pagrindo teismo nagrinėjimo, ikiteisminio tyrimo ar prokurorinio patikrinimo duomenų visuomenei arba suinteresuotiems asmenims. Kodekso 5.9.1 punkte įtvirtintas atsakomybės principas įpareigoja prokurorą vengti tarnybos ir ne tarnybos metu žodžiais ar savo elgesiu paniekinti ar žeminti prokuroro, kaip valstybės pareigūno ir prokuratūros, kaip institucijos, vardą.

Dėl galimai pažeisto padorumo principo

12. Kodekso 5 punkte įtvirtintas padorumo principas reikalauja iš anksto nežadėti jokių sprendimų, elgtis sąžiningai ir padoriai, savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą prokuroro reputaciją, neatidėliojant pripažinti, atsiprašyti ir ištaisyti padarytas klaidas, nešmeižti kitų, neskleisti gandų ir paskalų, be reikalo nekritikuoti kolegų, tarpusavio bendravimą grįsti mandagumu ir tolerancija.

BPK 42 straipsnyje numatyta, kad valstybinis kaltinimas yra prokuroro veikla, kuria įrodinėjama, kad nusikalstamos veikos padarymu kaltinamas asmuo yra kaltas. Prokuroras J. L., kaip valstybinį kaltinimą palaikantis prokuroras, gavęs duomenis, tiesiogiai susijusius su teisiama jame posėdyje nagrinėjamos bylos aplinkybėmis, t. y. kad du kaltinamieji galimai nesilaiko jiems paskirtų kardomųjų priemonių sąlygų, privalėjo informuoti apie tai teismą. Tai daryti prokurorą įpareigoja ne tik kardomųjų priemonių skyrimą, taikymą ir keitimą, bet ir prokuroro, palaikančio valstybinį kaltinimą byloje, kompetenciją reglamentuojančios BPK nuostatos. Prokuroras, teisiamojo posėdžio metu paskelbdamas teismui pateikiamus dokumentus, tarp jų ir E. M. sąskaitos išrašo turinį, veikė turėdamas teisėtą pagrindą ir tikslą – siekdamas pagrįsti savo teiginius apie pažeistas paskirtų kardomųjų priemonių sąlygas kaip pagrindą teismui svarstyti klausimą dėl kardomųjų priemonių sugriežtinimo. Paskelbti duomenys yra faktai, visiškai atitinkantys teismui pateiktų dokumentų turinį. Tai nėra prokuroro nuomonė ar komentaras.

Komisija konstatuoja, kad prokuroras, palaikydamas valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje ir teisiamojo posėdžio metu atskleisdamas teismui teikiamų dokumentų turinį, jo manymu, patvirtinantį aplinkybę, kad kaltinamieji pažeidė kardomųjų priemonių sąlygas, veikė sąžiningai ir padoriai, t. y. nepažeisdamas Kodekso 5.2.1 ir 5.2.2 punktuose įtvirtintų reikalavimų.

Dėl galimai pažeisto nešališkumo principo

13. Kodekse numatyta, kad prokuroras, bendraudamas su žiniasklaidos atstovais, politikais bei teisinio proceso dalyviais, privalo elgtis santūriai ir objektyviai vengti familiarumo (5.3.2 p.). Prokuroras yra aktyvus proceso dalyvis, turintis kryptingą poziciją formuluodamas įtarimus asmeniui ar palaikydamas valstybinį kaltinimą. Prokuroro aktyvumas, iniciatyvumas vykdant funkcijas negali būti klaidingai traktuojamas kaip prokuroro šališkumo apraiška. Išklausiusi teisiamojo posėdžio garso įrašą, Komisija nemato pagrindo konstatuoti, kad prokuroro J. L. kalbos turinys, vartojama leksika, kalbėjimo tonas ir maniera buvo akivaizdžiai nesantūri ir nederantys valstybinį kaltinimą palaikančiam prokurorui.

Dėl galimai pažeisto konfidencialumo principo

14. Pagal Kodekso 5.6.2 punktą prokuroras privalo neskelbti be teisinio ir moralinio pagrindo teismo nagrinėjimo, ikiteisminio tyrimo ar prokurorinio patikrinimo duomenų visuomenei arba suinteresuotiems asmenims.

Kaip minėta, pareiškėjo nurodyti kaip galimai neetiški prokuroro J. L. komentarai buvo pasakyti, kai jis vykdė procesinę veiklą – teismo posėdžio metu palaikė valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje. Nėra ginčo dėl to, jog prokuroras duomenis apie R. K. ir E. M. finansines operacijas gavo teisėtu būdu ir teismui pateikė laikydamasis įstatymų nustatytos tvarkos. Prokuroro paskelbti kaltinamojo E. M. sąskaitos išrašo duomenys: „Už šiuos pinigus E. M. apmokėjo advokato paslaugas, t. y. 4000 eurų. Už šiuos pinigus E. M. realizavo savo politines tam tikras ambicijas, t. y. 926 eurus įmokėjo kaip užstatą į VRK sąskaitą kaip už rinkimų užstatą už išsikėlimą į savivaldybės tarybos narius, t. y. merus, taip pat už šiuos pinigus apmokėjo pradėlus mokėjimus, tenkino kitus savo kasdieninius buitinius poreikius. <..> 2018-12-12 R. K. E. M. pervedė 10 000 eurų, kuriuos E. M. dalį, 4000, panaudojo apmokėdamas už teisinę paslaugą advokatų kontorai, 926,70 eurų įmokėjo 2018-12-17 Lietuvos Respublikos VRK kaip rinkimų užstatą už išsikėlimą į savivaldybės tarybos narius miesto savivaldybėje. Kitus panaudojo skolų gražinimui, nusiimdavo grynais, o taip pat ir savo kasdieninėms reikmėms, kaip matyti, pasisėdėjimai baruose, „Vichy“ vandens parke ir t. t., ir panašiai“ nevertintini kaip slapta, teismo posėdžio metu neskelbtina informacija.

Šiame kontekste paminėtinas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2019-04-18 nutarime Nr. KT13-N5/2019 pateiktas išaiškinimas. Konstitucinis Teismas pažymėjo, jog bet kuris asmuo, darydamas nusikalstamas ar kitas teisei priešingas veikas, turi suprasti, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 22 straipsnį, konstitucinį teisinės valstybės principą, tokie jo veiksmai sukels atitinkamą įgaliotų valstybės institucijų reakciją, kad už jo daromą (ar padarytą) teisės pažeidimą gali būti teisėtai ir pagrįstai taikomos valstybės prievartos priemonės, kuriomis bus ne tik daromas tam tikras poveikis to asmens elgesiui, bet ir įsikišama į jo privatų gyvenimą. Nusikalstamą ar kitą teisei priešingą veiką padaręs ar kitaip teisės saugomus interesus pažeidęs ar atskiriems asmenims, visuomenei ar valstybei žalą padaręs asmuo neturi ir negali tikėtis, kad jo privatus gyvenimas bus saugomas lygiai taip pat, kaip ir asmenų, kurie nepažeidžia įstatymų ar veikia viešųjų interesų labui.

Prokuroro teisėtai gautų slaptumo žymomis nepažymėtų duomenų, susijusių su nagrinėjamos bylos aplinkybėmis, pateikimas teismo posėdžio metu negali būti suprantamas kaip duomenų atskleidimas visuomenei arba suinteresuotiems asmenims. Aplinkybė, kad teismasis posėdis yra viešas ir jame dalyvauja žiniasklaidos atstovai, viešinantys posėdžio metu nagrinėjamas aplinkybes, negali varžyti prokuroro procesinių teisių ar riboti jo pareigų palaikant valstybinį kaltinimą.

Dėl galimai pažeisto atsakomybės principo

15. Kodekso 5.9.1 punkte įtvirtintas atsakomybės principas įpareigoja prokurorą vengti tarnybos ir ne tarnybos metu žodžiais ar savo elgesiu paniekinti ar žeminti prokuroro, kaip valstybės pareigūno, ir prokuratūros, kaip institucijos, vardą. Komisija, išklausiusi prokuroro J. L. kalbas teismo posėdžio metu, paties prokuroro paaiškinimus, susipažinusi su tyrimo metu surinkta medžiaga, konstatuoja, kad prokuroras J. L., teismo posėdžio metu palaikydamas valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje ir teismui pateikdamas bei paskelbdamas duomenis, jo manymu, pagrindžiančius aplinkybę, jog kaltinamieji E. M. ir R. K. pažeidė kardomųjų priemonių sąlygas, vykdė savo, kaip valstybinio kaltintojo pareigą, nepažeisdamas jokių įstatyminių nuostatų, siekdamas išimtinai teisėtų tikslų. Prokuroras veikė įsitikinęs, kad kaltinamieji pažeidė jiems paskirtose kardomosiose priemonėse įtvirtintą draudimą bendrauti ir teismui pateiktais duomenimis siekė pagrįsti šį savo įsitikinimą.

16. Apibendrinusi tai, kas išdėstyta, Komisija konstatuoja, kad prokuroras J. L., palaikydamas valstybinį kaltinimą baudžiamojoje byloje Nr. , turėjo teisinę pagrindą 2019-02-04 teismajame posėdyje paskelbti teismui teikiamų įrodymų – dokumentų, gautų iš Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos apie kaltinamųjų E. M. ir R. K. finansines operacijas, turinį. Paskelbdamas kaltinamojo E. M. sąskaitos išrašą, būtent duomenis apie tai, kam pastarasis naudojo iš kito kaltinamojo R. K. gautas pinigines lėšas, prokuroras siekė išimtinai procesinių tikslų – įrodyti kaltinamųjų tarpusavio bendravimą, kurį draudžia kaltinamiesiems paskirtos kardomosios

priemonės, ir vieno kaltinamojo finansinį priklausymą nuo kito. Komisija nenustatė, kad prokuroras J. L., kalbėdamas teisiamojo posėdžio metu, būtų nusižengęs prokuroro etikai, t. y. kalbėjęs nesantūriai, nekorektiškai, siekęs sudaryti įspūdį posėdį stebintiems žiniasklaidos atstovams ir taip sukelti susidomėjimą visuomenėje, t. y. nepažeidė Prokurorų etikos kodekse įtvirtintų principų.

Komisija, nors iš dalies sutinka su pareiškėjo teigimu, kad prokurorui J. L. nebuvo būtinybės konkrečiai įvardyti kiekvieno E. M. atlikto mokėjimo paskirties ir prokuroras šiuo atveju galėjo pasirinkti labiau apibendrintas raiškos priemones, nemano, kad prokuroro pasirinktas teismui pateikiamų dokumentų paskelbimo būdas sudaro pagrindą konstatuoti Prokurorų etikos kodekso pažeidimą.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 41 straipsnio 3 dalimi, Prokurorų etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2012 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. I-16 (2018 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. I-170 redakcija), 43.1 papunkčiu,

Komisija k o n s t a t u o j a,

kad prokuroras J. L. nepadarė įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo, prokuroro vardą žeminančio poelgio ar kito Prokurorų etikos kodekso pažeidimo.

Komisijos narys, atliekantis Komisijos
pirmininko pareigas

Antanas Stepučinskas